

Riksjatocht door de Vleut en de Nieuwe Heide

Een verkenningstocht door de natuur en cultuur van Best

Uitgezet ter gelegenheid van het 50-jarig bestaan van IVN Best in 2020

1. De tocht start bij Prinsenhof aan de Hoofdstraat in Best. Vanaf de parkeerplaats gaan we RA. De Hoofdstraat aanhouden door het voetgangersgebied. Volg de Nieuwstaat tot de rotonde bij Quatre Bras. Hier steken we de Oude Rijksweg naar Den Bosch over.

Met de aanleg van deze weg is begonnen in 1741. Het eerste stuk vanuit Den Bosch tot de Oranjestraat in Best kwam klaar in 1745. Door geldgebrek is men in 1806 pas weer verdergegaan. Om de kosten van de weg te kunnen betalen waren er om de 5 km tolhuizen. Napoleon schafte deze tolheffing in 1811 af, maar Willem I voerde deze in 1814 weer in. In 1872 werd de tolheffing definitief afgeschaft. In Liempde, in Best en in Acht waren tolhuizen, de zogenaamde barriers. Voordat de Steenweg de verbinding tussen Den Bosch en Eindhoven was, liep deze over Son en Sint-Oedenrode en volgde de loop van de Dommel.

2. Volg nu de Sint Oedenrodeseweg en ga de eerste weg LA, de Steenovenseweg in.

Vroeger was hier een steenfabriek. Over deze steenfabriek is niets terug te vinden in de boeken van de geschiedenis van Best.

3. Bij de splitsing Steenovenseweg-Schansweg, RA Schansweg volgen. Hierna 1e weg RA Grevennoordseweg.

De Sint Oedenrodeseweg volgt een tracé dat op de grens loopt van natte en droge, hoge en lage gronden. Op deze route ontstonden de buurtschappen De Vleut en de Boskant en een aantal verspreid staande boerderijen. Vanuit de woonomgeving kon men gemakkelijk gebruik maken van de heide als weidegrond en winplaats voor de plaggen die als strooisel in de stal gebruikt werden. De mest die zo ontstond, gebruikte men voor de akkertjes die rondom de boerderijtjes lagen. Het natte gebied in het noorden deed dienst als weide en hooigebied voor het vee en voor het winnen van gerief- stook en bouwhout.

4. Bij de Sint Oedenrodeseweg gaan we LA en nemen de eerste weg RA, de Klaverhoekseweg. Deze volgen we tot de Oude Baan, hier gaan we RA. Dan zijn we in de Molenkampen.

Kleine ontginningen uit de Middeleeuwen werden ook wel Kampen genoemd. De Kampen waar we nu langs rijden, zijn ontginningen van rond 1900. Natte heidevelden die met de komst van de kunstmest ontgonnen konden worden. De heide was niet meer nodig voor de schapenmest uit de potstal en er kwam meer gebied beschikbaar voor het gemengd bedrijf. Iets verder naar het noorden vinden we de Vleutse Kampen. Deze akkers zijn al veel vroeger ontgonnen met behulp van de verbeterde landbouwmethode die in de late middeleeuwen ontwikkeld zijn.

5. Bij de T-splitsing gaan we RA de Molenheideweg in.

Hier sprongen in september 1944 honderden Amerikaanse paratroepen om de corridor naar Arnhem veilig te stellen. Er is 4 dagen zwaar gevochten om de bruggen over het kanaal in handen te krijgen. Aan beide kanten vielen er veel slachtoffers, waaronder Robert Cole. Verderop langs de Sonseweg is voor hem een monument opgericht.

6. We volgen de Molenheideweg tot de Sonseweg en gaan hier LA. Na ruim 1 km gaan we RA naar het Joe Mann Paviljoen.

Het Joe Mann theater is een monument voor Joe Mann, een Amerikaanse soldaat die hier vocht tijdens de Tweede Wereldoorlog. Bij een poging de brug over het Wilhelminakanaal in handen te krijgen redde hij het leven van zijn strijdmakkers, door zich op een handgranaat te werpen.

De naaldbossen die u hier aantreft, zijn aangeplant op droge heidegrond in 1930 tijdens de crisisjaren. Dit was in het kader van de werkverschaffing en voor de productie van mijnhout. Na de sluiting van de kolenmijnen is de waarde van dit gebied als productiebos sterk gedaald.

In de zeventiger jaren van de vorige eeuw deed de gemeente Eindhoven een poging van dit gebied een pretpark te maken. Vooral door de acties van de Mug, een actiegroep uit Best die zich sterk inzette voor de natuur, is dit plan niet doorgegaan. Aquabest, aan de overzijde van het kanaal, maakte ook deel uit van dit plan. Dit is, samen met de visplas die daarnaast ligt, wel doorgegaan.

7. Vanaf het Joe Mann Paviljoen volgen we het rolstoelpad, dit is aangegeven door middel van kleine blauwe schildjes met een rolstoel. Volg het pad tot aan de Boslaan Zuid. Hier gaan we RA.

Hou er rekening mee dat op dit traject enkele wildroosters met poortjes gepasseerd moeten worden.

Wanneer we het bos uitgaan zien we een open heidegebied voor ons, het Langven.

Hier ziet u heide nog zoals die vroeger was. Enkele jaren geleden zijn hier alle vliegdennen en berken gekapt in de hoop dat er hierdoor meer water in de vennen zou blijven staan. Het droogvallen van de vennen heeft verschillende oorzaken. De grondwaterstand in heel Brabant is de laatste decennia sterk gedaald door de rigoureuze afwatering in verband met de ruilverkaveling. Ook het wegpompen van het grondwater onder de verlaagde autoweg hier vlakbij zorgt voor een verdere verlaging van het grondwater in deze buurt. Onder de vennen zit in de bodem een leem en ijzerhoudende laag die geen water door laat. Het is mogelijk dat deze laag lek is en dat hierdoor het water uit het ven wegloopt. Kortom een heel scala aan mogelijke oorzaken.

De maatregelen die tot nu getroffen zijn, hebben nog geen zichtbaar resultaat opgeleverd. Wel is door het weghalen van de bomen het heide- en vennengebied weer teruggebracht in de staat van vroeger, toen hier nog schapen liepen en de boeren dit gebied intensief gebruikten voor allerlei gerief.

8. We volgen de Boslaan Zuid tot de blokhut van de verkennergroep Oud Best. Hier gaan we LA het fietspad op, over de fietsbrug gaan we rechtdoor, de Speelheideweg op, aan het einde hiervan, RA de Christstraat in, eerste straat LA Goossensstraat in en bij de Raadhuisstraat weer RA.

Wijk de Hoge Akker is gebouwd op, de naam zegt het al, de akkertjes die hoorden bij de buurtschap Best. Best is van oorsprong een lintbebouwing met verspreid staande boerderijen. Achter de boerderijen aan de Nieuwstraat lagen de hoge akkertjes ontstaan door het jarenlange gebruik van de potstalmest. Door ieder jaar de mest van de potstal op de akkertjes te rijden, werd de grond hier in de loop van duizend jaar, een meter verhoogd.

9. De Raadhuisstraat volgen tot de T-splitsing bij het politiebureau, hier LA. We gaan nu langs het Nazarethplein, dan RA en volgen daarna de Nazarethstraat tot de Hoofdstraat, dan LA en na ongeveer 50 meter is de rit voltooid en zijn we terug bij de Prinsenhof.

Hopelijk heeft u genoten van een mooie tocht door onze Bestse natuur